

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Baggerspeciedeponie Limburg

20 november 1991

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport Baggerspeciedeponie Limburg / [Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht: Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-295-0
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Limburg / baggerspeciedeponie ; Limburg

Aan de Gedeputeerde Staten van de
provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

uw kenmerk
Bu 52957

uw brief
dd. 10 september 1991

ons kenmerk
U1509-91/Vh/yh/382-40

onderwerp
advies voor richtlijnen m.e.r.
Baggerspeciedeponie Limburg

Utrecht,
20 november 1991

Met bovenvermelde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake het storten van baggerspecie, die vrijkomt bij het onderhoud van waterlopen en bij de sanering van waterbodems in de komende tien jaar.

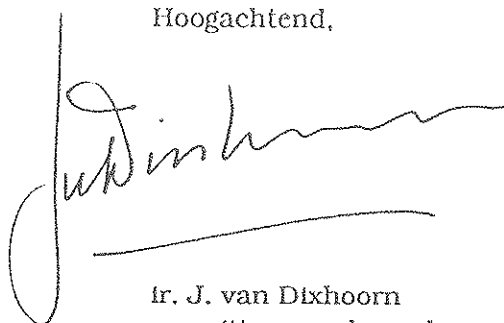
Hierbij bied ik u, overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, het richtlijnenadvies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage aan. Voor de inhoud van het advies verwijs ik u naar de samenvatting, waarin de belangrijkste punten uit het advies bijeengebracht zijn. Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende:

1. In de startnotitie is aangegeven, dat gekozen is voor een gefaseerde besluitvorming: in de eerste fase één of meerdere geschikte locaties kiezen en vervolgens in de tweede fase de inrichting op deze locatie(s) vastleggen. De Commissie is van mening, dat deze fasering in het MER niet strikt gehanteerd kan worden. De te verwachten milieugevolgen spelen een belangrijke rol bij de locatiekeuze. Deze milieugevolgen hangen echter ten dele sterk af van de te kiezen inrichting. Voor zover van belang voor het maken van een onderscheid tussen locatie-alternatieven, zal dus óók ten behoeve van de locatiekeuze in het MER vrij gedetailleerd ingegaan moeten worden op inrichtingsmogelijkheden. Omdat de Commissie mét de initiatiefnemers echter van mening is, dat een fasering van belang is teneinde het aantal gedetailleerd te onderzoeken alternatieven op een redelijke wijze te beperken, doet zij in het onderliggende richtlijnenadvies een suggestie voor een andere fasering. In de eerste fase ligt daarbij de nadruk op informatie die nodig is voor het maken van een onderscheid tussen de locatie-alternatieven wat betreft milieugevolgen, in de tweede fase ligt de nadruk op het in beeld brengen van de absolute zwaarte en omvang van te verwachten milieu-effecten.

2. Ten behoeve van het opstellen van de startnotitie hebben de initiatiefnemers van de m.e.r. een locatiestudie op laten stellen. Deze studie bepaalt voor een belangrijk deel de inhoud van de startnotitie en daarmee de inhoud van het op te stellen MER. Onder andere wordt het aantal te onderzoeken locaties teruggebracht van 74 naar 8. Tevens worden uitspraken gedaan over de voorkeur voor locaties. Gelet op het belang van deze studie, moet de bestuurlijke status ervan in het MER duidelijk aangegeven worden. De Commissie heeft in onderliggend richtlijnenadvies een toetsing van de kwaliteit van deze studie opgenomen. Verder is zij er bij het opstellen van haar advies van uitgegaan, dat alle relevante informatie in het rapport Locatiestudie integraal onderdeel zal uitmaken van het MER.
3. In het richtlijnenadvies wordt ingegaan op de te leveren informatie in zowel de eerste als de tweede fase. Het richtlijnenadvies ten aanzien van de tweede fase is echter voorlopig; na afronding van de eerste fase zal de Commissie een aanvullend richtlijnenadvies voor de tweede fase uitbrengen.
4. Zoals ook door de initiatiefnemers in de startnotitie onderkend wordt, is het van groot belang de besluitvorming waarvoor het MER opgesteld wordt goed af te stemmen op de landelijke besluitvorming op dit punt, met name de besluitvorming in het kader van de Landelijke Richtlijnen Baggerspeciedepots. De Commissie is van mening, dat een gefaseerde besluitvorming hier goede mogelijkheden voor biedt.
5. De m.e.r.-plichtige beslissing richt zich op de bagger die vrijkomt in de periode van 10 jaar na vaststelling van het besluit. De Commissie vraagt zich daarbij af op welke wijze daarna in de baggerspecieproblematiek wordt voorzien. Het verdient aanbeveling in het MER een beschouwing te wijden aan de - na de periode van 10 jaar - nog te verwachten baggerproblematiek en oplossingsmogelijkheden. (Voor zover berging dan nog aan de orde is, lijkt een integrale benadering van delfstoffenwinning, specieberging en natuurbouw nadere bestudering waard. Dit temeer, omdat de uitgangspunten van meergenoemde rapport Locatiestudie een dergelijke benadering uitsloot.)

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage aan de totstandkoming van de richtlijnen te leveren. Zij zal gaarne van u vernemen op welke wijze u gebruik maakt van haar advies.

Hoogachtend,

Ir. J. van Dixhoorn
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
baggerspeciedepontie Limburg

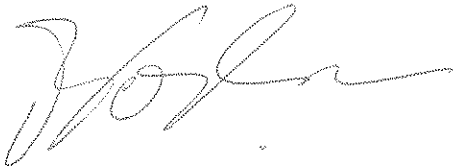
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MER
BAGGERSPECIEDEPONIE LIMBURG

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over het milieu-effectrapport Baggerspeciedeponie Limburg;

uitgebracht aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

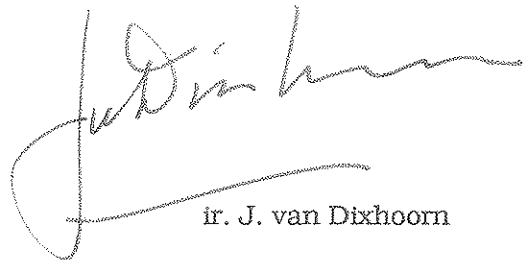
de werkgroep m.e.r. Baggerspeciedeponie Limburg

de secretaris

drs. R.A.A. Verheem

de voorzitter

ir. J. van Dixhoorn

Utrecht, 20 november 1991

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
0. SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	4
1.1 Algemeen	4
1.2 Aandachtspunten opzet advies	5
2. BEOORDELING RAPPORT LOCATIESTUDIE	6
3. METHODIEK, DOEL- EN PROBLEEMSTELLING	9
3.1 Methodiek	9
3.2 Doel- en probleemstelling	12
4. ALTERNATIEVEN	14
4.1 Locatie-alternatieven	14
4.2 Inrichtingsalternatieven - eerste fase	14
4.3 Inrichtingsalternatieven - tweede fase	16
4.4 Nulalternatief	17
4.5 Meest milieuvriendelijke alternatief	18
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU	18
6. MILIEUGEVOLGEN	20
6.1 Te beschrijven milieugevolgen - algemeen	21
6.2 Te beschrijven milieugevolgen - specifiek	23
7. OVERIGE ONDERDELEN	25
7.1 Te nemen en reeds genomen beslissingen	25
7.2 Vorm en presentatie	25
7.3 Vergelijking van de alternatieven en varianten	25
7.4 Leemten in kennis en informatie en evaluatie	26
7.5 Samenvatting van het MER	26

BIJLAGEN

1. Brief van bevoegd gezag dd. 10 september 1991 inzake bekendmaking van het MER.
2. Openbare bekendmaking in de Staatscourant nr. 179 dd. 16 september 1991.
3. Projectgegevens en samenstelling werkgroep.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Hst. 1: Inleiding

Het MER wordt opgesteld voor het voornemen van de provincie Limburg en Rijkswaterstaat stortlocaties te creëren voor de baggerspecie, die vrijkomt bij het onderhoud van waterlopen en de sanering van waterbodems in de komende 10 jaar: naar schatting ca. 3 miljoen m³ verontreinigde baggerspecie, waaronder mogelijk specie die onder de WCA valt.

Hst. 2: Beoordeling rapport Locatiestudie

Ten behoeve van het opstellen van de startnotitie, is een locatiestudie opgesteld. Dit rapport onderscheidt twee selectiefases, waarin het aantal in het MER nader te onderzoeken potentiële locaties teruggebracht wordt van 74 naar 8 en voor twee locaties een voorlopige voorkeur uitgesproken. De Commissie is van mening, dat de eerste selectie van de "natte" locaties over het algemeen kwalitatief goed uitgevoerd is. Bij de eerste selectie van de "droge" locaties vallen een aantal locaties ten onrechte al in een vroeg stadium af. Uiteindelijk blijven twee potentiële droge locaties over, hetgeen de Commissie te weinig acht voor een verantwoorde verdere besluitvorming. Extra droge locaties kunnen gevonden worden door het herzien van: het uitgangspunt dat alleen bestaande groeves in aanmerking komen voor droge locaties, het capaciteitscriterium en het criterium dat locaties met de huidige bestemming "bedrijventerrein" afvallen. De tweede selectiefase is voor zowel natte als droge locaties te globaal om een voorlopige voorkeur op te kunnen baseren. De reden hiervoor is enerzijds een aantal met name genoemde onduidelijkheden en onjuistheden in het rapport Locatiestudie en anderzijds het onvoldoende betrekken van inrichtingsaspecten bij de locatiekeuze.

Hst 3.: Methodiek, doel en probleemstelling

Volgens de startnotitie wordt de m.e.r. in twee fases uitgevoerd: een eerste fase waarin locaties op hun milieu-aspecten worden vergeleken en een tweede fase waarin de inrichtingsaspecten op een specifieke locatie worden beschouwd. De Commissie is van mening, dat deze fasering in het MER niet strikt gehanteerd kan worden, omdat de bij de locaties te beschouwen milieu-aspecten ten dele sterk afhankelijk van de te kiezen inrichting. De Commissie stelt daarom voor een andere fasering te hanteren. In de eerste fase ligt de nadruk op het verschaffen van de informatie die nodig is om een onderscheid te kunnen maken tussen locatie-alternatieven. In de tweede fase ligt de nadruk op de absolute zwaarte en omvang van de milieugevolgen.

In de eerste fase wordt uitgegaan van de in de startnotitie genoemde locaties, aangevuld met enkele extra droge locaties. Voor iedere locatie wordt een op de locatie toegesneden "basisinrichtingsvariant (basisvariant)" geformuleerd, gericht op het voldoen aan IBC-criteria. Uitgaande van deze inrichting worden milieugevolgen bepaald, waarna voor iedere locatie een "meest milieuvriendelijke inrichtingsvariant (MM-variant)" wordt geformuleerd, gericht op het zoveel mogelijk tegengaan van de voorspelde milieugevolgen bij de basisvariant. Aan het

eind van de eerste fase wordt een keuze gemaakt voor enkele locaties met een specifieke inrichting, die de tweede fase doorlopen.

Bij het formuleren van de inrichting en voorspellen van milieugevolgen moeten aannames gemaakt worden ten aanzien van het storten van WCA-baggerspecie en het te verwachten aanbod van baggerspecie. Ten aanzien van WCA-specie moet uitgegaan worden van een "worst-case-situatie", waarbij een locatie maximaal gebruikt wordt voor het storten van WCA-specie. Voor het aanbod dienen drie aanbodsscenario's geformuleerd te worden: een maximaal, een minimaal en een middenscenario. In deze scenario's dienen bronsanering, keuzes voor al of niet baggeren, scheiding, reiniging en hergebruik van baggerspecie aan bod te komen. In het MER dient uitgegaan te worden van het middenscenario. In een afzonderlijk hoofdstuk van het MER - de gevoeligheidsanalyse - moeten de gevolgen van het hanteren van andere aannames beschouwd worden.

In het rapport Locatiestudie staat al veel goede informatie over doelen en probleemstelling van de voorgenomen activiteit. Het richtlijnenadvies richt zich op de aanvullende informatie die het MER moet bevatten. Onder andere status van het rapport Locatiestudie, herkomst en kwaliteit van de baggerspecie en een beschouwing van de baggerspecie-problematiek na de in het MER beschouwde periode.

Hst 4.: Alternatieven

In dit hoofdstuk beschrijft de Commissie aan welke inrichtingsaspecten aandacht besteed moet worden bij het formuleren van de basis- en MM-variant op de verschillende locaties. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de eerste en de tweede fase. Het gaat om aspecten ten aanzien van aanleg, afmetingen en indeling van het depot, isolatie, waterhuishouding, aanvoer en wijze van storten, acceptatie, exploitatie, beheer, nazorg en inrichtings- en gebruiksmogelijkheden na sluiting en afwerking. Het richtlijnenadvies voor de tweede fase moet als voorlopig beschouwd worden.

Als nulalternatief dient in het MER de situatie beschreven te worden waarbij geen baggerspeciedeponeeën in de provincie Limburg worden aangelegd. Uitgaande van zo min mogelijk baggeren, moet naar mogelijkheden gezocht worden de onderhoudsbaggerspecie buiten de provincie Limburg te storten. Bijvoorbeeld door deelname aan een grootschalig baggerspeciedepot buiten Limburg. Tevens dient aandacht besteed te worden aan de mogelijkheid van uitwisseling van afvalstromen met andere provincies. Uit een vergelijking tussen de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en het nul-alternatief (de situatie waarbij vervuilde baggerspecie zo veel mogelijk blijft liggen), moet de 'milieu-winst' van de voorgenomen activiteit blijken.

Bij het formuleren van het meest milieuvriendelijke alternatief moet bezien worden welke combinatie van locaties de minste milieugevolgen met zich mee zal brengen (met name logistieke aspecten zullen hierbij een rol spelen). In principe moet hierbij uitgegaan worden van de meest milieuvriendelijke inrichting op ieder van de locaties. De "combinatie met de minste milieugevolgen" moet geformuleerd worden voor ieder van de aanbodsscenario's en aannames ten aanzien van de berging van WCA-baggerspecie. Na een vergelijking van de milieugevolgen kan

vervolgens per scenario het meest milieuvriendelijk alternatief geformuleerd worden: een specifieke combinatie van enkele locaties en inrichtingen.

Hst. 5.: Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

In dit hoofdstuk geeft de Commissie aan, welke aspecten van de bestaande milieutoestand in het MER beschreven moeten worden. Het gaat om de bestaande geohydrologische situatie, milieukwaliteit (abiotische en biotische aspecten) en landschap en bodemgebruik. Er moet speciale aandacht zijn voor gevoelige objecten. Gebieden met belangrijke waterhuishoudkundige, ecologische of ruimtelijke relaties met de directe beïnvloedingsgebieden behoren tot het studiegebied (incl. ecologische infrastructuur). Voor ieder van de te beschrijven aspecten moet aangegeven worden op welke wijze ze zich naar verwachting zullen ontwikkelen, indien op een bepaalde locatie geen deponie wordt ingericht.

Hst. 6: Milieugevolgen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de in het MER te beschrijven milieugevolgen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen de eerste en de tweede fase, omdat het verschil tussen beide fases niet zozeer gelegen is in het soort gevolgen, dat beschreven moet worden, als wel in de vereiste *diepgang, gedetailleerdheid en kwantificering*.

In het MER moeten te verwachten emissies en geohydrologische effecten beschreven worden, zowel bij normaal functionerende voorzieningen, als bij het optreden van calamiteiten en falende voorzieningen. Uitgaande van deze emissies moeten immisies en milieugevolgen beschreven worden. Prioriteit moet daarbij gelegd worden bij gevolgen voor bodem en grondwater, oppervlaktewater, flora, fauna en ecosysteem en woon- en leefmilieu. Daarnaast moet het MER ook informatie bevatten over onder andere effecten op natuur en landschap, luchtverontreiniging, geluidhinder, cultuurhistorie, agrarische activiteiten en reeds in gang gezette herinrichtingen. Bij de voorspellingen moet aangegeven worden tussen welke grenzen deze kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in gebruikte methoden en gegevens. Bij onzekerheid moet in ieder geval ook het slechtst denkbare geval worden uitgewerkt.

Hst. 7.: Overige onderdelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op hetgeen het MER moet bevatten ten aanzien van te nemen en reeds genomen besluiten, vorm en presentatie, vergelijking van alternatieven, leemten in kennis en informatie en de samenvatting van het MER.

Wat betreft de beschrijving van te nemen en reeds genomen besluiten, is de Commissie van mening, dat de informatie in het rapport Locatiestudie in grote lijnen voldoende is voor het MER.

Gelet op de grote hoeveelheid te verwachten informatie, geeft de Commissie in overweging bij de vergelijking van alternatieven een multi-criteria-analyse te hanteren.

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben het voornemen het Provinciaal Afvalstoffen Plan II van Limburg uit te werken voor het onderdeel baggerspecieverwerking. Deze actie is bovendien onderdeel van de uitwerking van de Streekplannen Noord- en Midden-Limburg en/of Zuid-Limburg. Het voornemen is een initiatief van de provincie Limburg en Rijkswaterstaat en heeft betrekking op het storten van baggerspecie, die in de komende tien jaar vrijkomt bij het onderhoud van waterlopen en de sanering van waterbodems. Het gaat hierbij naar schatting om ca. 3 miljoen m³ verontreinigde baggerspecie, waaronder mogelijk baggerspecie die onder de WCA valt. Hiertoe zullen één of meerdere natte en/of droge locaties worden ingericht.

De m.e.r. zal volgens de startnotitie worden uitgevoerd in de vorm van een combi-m.e.r. Dat wil zeggen, dat er sprake is van één m.e.r.-procedure die in twee delen wordt opgesplitst. In deel 1 wordt een locatie-m.e.r. opgesteld. Op basis hiervan vindt besluitvorming plaats over aantal, aard en situering van nieuwe locatie(s) voor een baggerspeciedeponie. Deel 2 betreft de opstelling van een inrichtings-m.e.r., waarin inrichtingsvarianten worden bekeken.

Het hierbij uitgebrachte richtlijnenadvies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie m.e.r. onder voorzitterschap van ir. J. van Dixhoorn. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 3 van dit advies ¹. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de Commissie m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie".

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie alle (in totaal 41, zie bijlage 4) van het provinciaal bestuur van de provincie Limburg ontvangen schriftelijke adviezen, commentaren en opmerkingen in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties betrekking hebben op milieu-aspecten van de activiteit, werden zij bij de opstelling van het advies betrokken. Waar dit expliciet het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

1 In deze bijlage wordt ook nadere projectinformatie gegeven.

1.2. Aandachtspunten opzet advies

De opzet van dit richtlijnenadvies onderscheidt zich op een drietal - punten van de gebruikelijke opzet van richtlijnenadviezen van de Commissie:

Hoofdstuk 2: Beoordeling rapport Locatiestudie

Ten behoeve van het opstellen van de startnotitie hebben de provincie Limburg en Rijkswaterstaat een locatiestudie (hierna te noemen "rapport Locatiestudie") op laten stellen. Deze studie bepaalt voor een belangrijk deel de inhoud van de startnotitie en daarmee de inhoud van het op te stellen MER. Onder andere wordt het aantal te onderzoeken locaties teruggebracht van 74 naar 8 en worden uitspraken gedaan over de voorkeur voor locaties. Gelet op het belang van deze studie geeft de Commissie in hoofdstuk 2 een beoordeling van deze locatiestudie.

Paragraaf 3.1. Methodiek

Gelet op de complexiteit van het probleem, hebben de opstellers van het MER het voornemen de besluitvorming te faseren: een eerste fase waarin de locatiekeuze plaatsvindt en een tweede fase waarin besloten wordt over de definitieve inrichting. Deze fasering laat echter onverlet, dat locatiekeuze en inrichtingskeuze sterk met elkaar samenhangen. Om deze reden gaat de Commissie in paragraaf 3.1. vrij uitgebreid in op de volgens haar meest geschikte methodiek bij het faseren van de m.e.r.

Paragrafen 3.2. en 7.1.: Doel- en probleemstelling en te nemen en genomen besluiten

Vanwege het feit, dat het eerdergenoemde rapport Locatiestudie reeds veel informatie bevat over doel- en probleemstelling van de voorgenomen activiteit, beperkt het richtlijnenadvies zich tot de informatie die in aanvulling op het rapport Locatiestudie nog gegeven moet worden (paragraaf 3.2.).

Deze zelfde opmerking geldt de informatie die gevraagd wordt in paragraaf 7.1. ten aanzien van de beslissingen waarvoor het MER opgesteld wordt en reeds genomen beslissingen die randvoorwaarden opleggen aan de m.e.r.-plichtige beslissingen.

2.

BEOORDELING RAPPORT LOCATIESTUDIE

Het rapport Locatiestudie onderscheidt twee fases. Een eerste selectiefase, waarin het aantal potentiële locaties teruggebracht wordt van 74 naar 10. Een tweede selectiefase waarin het aantal locaties wordt teruggebracht van 10 naar 8. Tevens worden in deze tweede fase voorkeuren voor enkele locaties bepaald.

Eerste selectiefase

De Commissie is van mening, dat de selectie van de "natte locaties" over het algemeen kwalitatief goed uitgevoerd is.

Dit geldt niet voor de droge locaties. Bij de eerste selectie van droge locaties zijn naar de mening van de Commissie ten onrechte een aantal potentiële locaties al in een vroegtijdig stadium afgevallen. Dit is extra nijpend, omdat slechts drie locaties overblijven. In de tweede selectiefase valt hier nog één van af. Voor een verantwoorde verdere besluitvorming is dit onvoldoende. Gezien het benodigde bergingsvolume zouden beide droge locaties namelijk automatisch gekozen moeten worden, indien op grond van het MER besloten wordt bij voorkeur droge locaties te gebruiken.

Extra droge locaties kunnen gevonden worden door het herzien van enkele uitgangspunten en criteria:

1. Het uitgangspunt, dat alleen bestaande groeves in aanmerking komen als droge locaties. De Commissie heeft in het rapport Locatiestudie geen afdoende argumentatie gevonden waarom het bijvoorbeeld niet mogelijk is nieuwe droge locaties te creëren op maaiveldniveau. Daarmee komen een aantal extra locaties in beeld.
2. Het criterium op grond waarvan locaties met de huidige bestemming "bedrijventerrein" afvallen²]. De locaties DSM (P23) en DSM/recreatieschap (P24) komen bijvoorbeeld alleen door dit criterium niet meer in aanmerking. Ook hiervoor geldt, dat de Commissie in het rapport Locatiestudie onvoldoende argumenten ziet op grond waarvan de mogelijkheid om nieuwe deponieën te creëren op bedrijventerreinen bij voorbaat als onmogelijk zou moeten worden beschouwd. Uitgaande van het gegeven, dat bij een voorkeur voor droge locaties in ieder geval twee locaties voor de beoogde hoeveelheid te storten baggerspecie benodigd zijn en gelet op het feit dat een deel van deze baggerspecie mogelijk WCA-baggerspecie is, is het bijvoorbeeld denkbaar dat voor de WCA-baggerspecie een droge berging op een bedrijventerrein gecreëerd wordt. Uit visueel-landschappelijk en beheersmatig oogpunt kan dit voordelen hebben.

2 Overigens is volgens tabel 7.1 de bestemming van locatie N12 bedrijfsterein.

3. Het capaciteitscriterium. De minimum capaciteit van 1 miljoen m³ is arbitrair te noemen. Droge locaties met een kleinere capaciteit zouden met name bij de berging van specifiek vervuilde baggerstromen een nuttige functie kunnen vervullen, bijvoorbeeld berging van baggerspecie met een hoog arseen-gehalte. Liefst zes droge locaties vallen af alleen op het capaciteitscriterium.

Tweede selectiefase

Naar de mening van de Commissie is de tweede selectiefase zowel ten aanzien van natte als droge locaties dermate globaal - met name wat betreft de inschatting en vergelijking van milieu-aspecten - dat op basis van de informatie in het rapport Locatiestudie geen voorkeursvolgorde in de genoemde locaties valt aan te geven. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een aantal specifieke onduidelijkheden of onjuistheden in het rapport Locatiestudie (zie onder), anderzijds door het onvoldoende betrekken van inrichtingsaspecten bij de locatiekeuze. Het MER zal hierover meer informatie moeten bevatten.

De Commissie heeft de volgende specifieke opmerkingen:

- Ten aanzien van de geohydrologische situatie wordt het terugbrengen van de oorspronkelijke situatie positief gewaardeerd. Dit hoeft niet per definitie juist te zijn. Het is afhankelijk van de natuurwaarden die zich daar inmiddels ontwikkeld hebben.
- Stank, stof, geluid en trillingen zullen bij de uiteindelijke locatiekeuze afzonderlijk aan de orde moeten komen. De hier gehanteerde indeling is veel te grof (afstand woonbebouwing, grens van 300 meter) en niet altijd is de juiste, of de meest actuele, informatie gebruikt. Blijkens de bijgevoegde locatiekaart is bij locatie N15 sprake van de woonkern Asselt binnen een straal van 300 meter; dit in tegenstelling tot hetgeen in tabel 9.1 vermeld is. Ook ten aanzien van de locatie N12 is de beoordeling onjuist; hier bevindt zich de woonkern Kesseleik binnen de 300 meter grens. Volgens de inspraak ³⁾ is bij de locatie Laakerweerd sprake van woonbebouwing op 100 meter van de locatie.
Er wordt geen rekening gehouden met effecten die samenhangen met aan- en afvoerwegen.
- Onduidelijk is waarom bij droge locaties ten aanzien van bodem en grondwater geen rekening is gehouden met de kwalitatieve beïnvloeding.
- De beïnvloeding van oppervlaktewater blijft geheel buiten beschouwing. In het MER zal hiermee nadrukkelijk rekening gehouden moeten worden.

3 zie reactie 32, bijlage 4.

- Het logistieke aspect dient bij de uiteindelijke locatiekeuze in de vorm van een (beknopte) logistieke studie te worden uitgewerkt. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de mogelijke centrale of decentrale oplossingen voor de berging van baggerspecie. Tevens zal bij het inbrengen van het logistieke aspect in de locatiekeuze een strikt onderscheid gemaakt moeten worden tussen de milieu- en de kosten-component.
- In het rapport Locatiestudie is de nabijheid van bevaarbaar water, niet grenzend aan de locatie, neutraal gewaardeerd. Hierbij is evenwel geen rekening gehouden met de noodzaak tot het aanleggen van een overslaglocatie (milieu-effecten, kosten e.d.). Bij locaties die niet over water bereikbaar zijn zal, behalve met het transport per as, ook met transport per pijpleiding rekening gehouden moeten worden.
- De criteria die betrekking hebben op flora en fauna zijn in het rapport Locatiestudie tot het aspect "inpasbaarheid" gerekend. Consequenter zou zijn om ze tot de milieu-criteria te rekenen. De uitwerking in het rapport Locatiestudie is zeer globaal, waarbij niet duidelijk is welke bronnen gehanteerd zijn. Opvallend is, dat de avifauna geheel buiten beschouwing blijft, terwijl ook de ecologische infrastructuur niet aan de orde komt.
- In het rapport Locatiestudie is een schaalniveau van 1:50.000 à 100.000 (streekplanniveau) gehanteerd. Om tot een verantwoorde locatiekeuze te komen, is een veel gedetailleerdere uitwerking noodzakelijk. Effectbeschrijvingen en locatiebeschrijvingen op een schaalniveau van 1:10.000 - en voor enkele aspecten eventueel à 1:25.000 - acht de Commissie daarbij wenselijk.

Ten aanzien van het hoofdstuk "evaluatie en conclusies":

- Doordat het kostenaspect niet afzonderlijk zichtbaar gemaakt is, is onduidelijk in hoeverre de kosten bij de eindbeoordeling (evaluatie) een rol spelen.
- De waarde van de evaluatie is zeer beperkt. Een waardering met +, 0 en - stuit op een groot aantal methodische bezwaren. Zo leidt een groot aantal criteria per aspect tot een grote invloed op het eindresultaat (bijvoorbeeld 4 criteria voor het aspect beschikbaarheid en 1 à 2 criteria voor het aspect bodem en grondwater).
- De vergelijking tussen natte en droge locaties is zeer algemeen en weinig zeggend. In dit verband wordt als negatief aangeduid, dat bij droge locaties afdichtende voorzieningen noodzakelijk zijn. Er wordt hierbij voorbij gegaan aan het feit, dat ook bij natte locaties dergelijke voorzieningen mogelijk aangebracht moeten worden. In het MER zal een en ander beter beschreven moeten worden. Bij de vergelijking van het kostenaspect wordt voorbijgegaan aan de mogelijkheid van transport per pijpleiding.

- Het is de Commissie niet duidelijk, waarom in de eindbeoordeling een voorkeur voor onder andere de locatie N27 (Molengreend) uitgesproken wordt, terwijl hier geohydrologisch sprake is van een niet-optimale situatie (ontbreken van kwel) ⁴].
- Gelet op het feit, dat de Groeve Spaubeek reeds voor een belangrijk deel bestemd is voor andere afvalstromen dan baggerspecie, is het de Commissie niet duidelijk waarom in tabel 9.1. de capaciteit van deze locatie met resp. (0) en (+) wordt beoordeeld ⁵].

3. METHODIEK, DOEL- EN PROBLEEMSTELLING

3.1. Methodiek

In de startnotitie staat beschreven, dat gekozen is voor een gefaseerd m.e.r.: in de eerste fase één of meerdere locaties kiezen en vervolgens in de tweede fase gedetailleerd ingaan op inrichtingsmogelijkheden op deze locatie(s). Redenen hiervoor zijn onder andere het inperken van het aantal gedetailleerd te onderzoeken alternatieven en het afwachten van de landelijke Richtlijnen baggerspeciedepots, vóórdat besloten worden over de inrichting van een depot.

De Commissie is van mening, dat de in de startnotitie aangegeven fasering niet strikt gehanteerd kan worden. De te verwachten milieugevolgen spelen een belangrijke rol bij de locatiekeuze. Deze milieugevolgen hangen echter ten dele sterk af van de te kiezen inrichting. Voor zover van belang voor het maken van een onderscheid tussen alternatieven, zal dus óók ten behoeve van de locatiekeuze in het MER vrij gedetailleerd ingegaan moeten worden op inrichtingsmogelijkheden.

Omdat de Commissie mét de initiatiefnemers echter van mening is, dat het aantal gedetailleerd te onderzoeken alternatieven in het MER op een redelijke wijze beperkt moet worden, stelt zij de volgende fasering en werkwijze bij het opstellen van het MER voor.

Eerste fase

Uitgegaan wordt van de 8 in de startnotitie genoemde locaties, aangevuld met enkele "droge" locatie-alternatieven (zie hoofdstuk 2: Beoordeling rapport Locatiestudie).

4 Daarbij komt dat deze locatie in de tabel 9.1. ten aanzien van het aspect "recreatie" een "+" scoort, terwijl volgens de beschrijving op blz. 48 de locatie een recreatieve bestemming kent, hetgeen volgens de tekst op blz. 61 tot een negatieve waardering zou moeten leiden.

5 zie ook reactie 19, bijlage 4.

Voor ieder van deze locaties wordt een op de locatie toegesneden "basisinrichtings-variant" (basis-variant) geformuleerd. Dit wil zeggen: een variant waarbij op de locatie dié voorzieningen aangebracht worden, die minimaal noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan IBC-criteria zoals verwoord in het rapport "IBC-criteria baggerspeciedepots" (RWS en DGM, 1989) en waarbij zo mogelijk reeds uitgegaan wordt van aanbevelingen in de landelijke m.e.r. Richtlijnen baggerspeciedepots. Deze basisinrichting zal waarschijnlijk grotendeels bepaald worden door de ter plaatse heersende geohydrologische situatie. Waar deze situatie gelijkwaardig is, kan in beginsel van dezelfde basisinrichting worden uitgegaan.

Uitgaande van deze "basisvariant" moeten in het MER de te verwachten emissies en milieugevolgen voorspeld worden. Uitgaande van deze voorspellingen moet vervolgens voor ieder van de locaties een "meest milieuvriendelijke inrichtings-variant" (MM-variant) ontwikkeld worden. Bij de formulering van de MM-varianten dienen in elk geval de bevindingen van de Technische Commissie Bodembescherming (TCB) in beschouwing te worden genomen. De TCB heeft in december 1990 advies uitgebracht over het eerder genoemde rapport I.B.C.-criteria. Zij stelt daarin verdergaande milieubescherpende voorzieningen voor. De MM-varianten dienen overigens gericht te zijn op het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de voorspelde emissies en milieugevolgen bij de basisvariant.

In de eerste fase dient op basis van een gedegen vergelijking tussen de verschillende combinaties van locatie en inrichting, een beperkt aantal combinaties geselecteerd te worden. Naast voldoende aandacht voor de geohydrologische effecten, dient in de eerste fase het accent te liggen op de verschillen tussen de alternatieven.

De Commissie gaat ervan uit, dat bij de milieuvoorspellingen in de eerste fase volstaan kan worden met berekeningen op basis van schematisaties van de geohydrologische situatie bij de verschillende locaties.

Tweede fase

In de tweede fase gaat het niet zozeer om de verschillen tussen de alternatieven, maar om de absolute zwaarte en omvang van de in de eerste fase beschreven effecten. Daartoe dienen onder andere de door de geohydrologie bepaalde effecten modelmatig te worden bepaald.

In de tweede fase moet tevens meer gedetailleerd aandacht worden besteed aan de effecten op flora, fauna en ecosysteem (bijvoorbeeld mogelijke opname in de voedselketen). In de tweede fase dienen daarnaast de effectbeperkende en mitigerende maatregelen explicieter en meer in detail te worden beschreven. Tenslotte zal ook de eindbestemming en inrichting nauwkeuriger moeten worden beschreven.

Gevoeligheidsanalyse

Bij het formuleren van de basis- en de MM-variant bij een specifieke locatie en bij het voorspellen van de milieu-effecten zijn twee aspecten van belang, die op voorhand nog onzeker zijn, dan wel op zichzelf alternatieven voor de besluitvorming zijn:

- 1 het al of niet storten van WCA-baggerspecie.
- 2 het te verwachten aanbod van te storten baggerspecie.

De Commissie is van mening, dat bij de formulering van basis- en MMA-varianten en de voorspelling van milieu-effecten uitgegaan moet worden van gemotiveerde aannames ten aanzien van beide aspecten (zie hieronder). In een apart hoofdstuk van het MER - de "gevoeligheids-analyse" - moet vervolgens ingegaan worden op de consequenties voor inrichting en voorspelde milieu-effecten, indien van andere aannames wordt uitgegaan.

Aannames

1. WCA-baggerspecie

De Commissie is van mening, dat bij de inrichting en de vergelijking van locatie-alternatieven uitgegaan moet worden van een "worst-case-situatie". Dat wil zeggen, de situatie waarbij alle te storten WCA-baggerspecie in de betreffende locatie gestort wordt. De rest-capaciteit van de locatie wordt benut voor de stort van "gewone" baggerspecie. Bij de gevoeligheidsanalyse dient bezien te worden welke consequenties het benutten van de locatie voor alleen "gewone" vervuilde baggerspecie - of een mix van gewone en WCA-baggerspecie met het accent op gewone baggerspecie - heeft voor te treffen voorzieningen en te verwachten milieugevolgen.

2. aanbod van baggerspecie

Ten aanzien van het aanbod van baggerspecie is de Commissie van mening, dat - conform de startnotitie - enkele aanbodscenario's geformuleerd moeten worden.

De Commissie stelt voor in het MER 3 scenario's uitgebreid te beschrijven:

- a het "minimale" scenario, waarbij uitgegaan wordt van optimistische verwachtingen ten aanzien van bronsanering (met name in het buitenland), alsmede het zoveel mogelijk inzetten van selectief baggeren⁶, scheiding en reiniging van vervuilde baggerspecie.

6 Waarbij onderscheid gemaakt moet worden tussen sanerings- en onderhoudsspecie.

